

Tá ið íslendingar hövdu brúk fyrri einum gomlum skipi til ein film, sendu teir boð eftir gomlu vágssluppinni Johonnu. Og manningin mátti eisini hjálpa til við at vera statistar í filminum

ÁKI BERTHOLDSEN

Vágssluppinn Johanna verður meiri og meiri kend uttanlands.

Hon hefur ferðast víða her í Norðuratlantshavi og nú hava íslendingar eisini av álvara fingið eyga á hana.

Filmur um kenda sögu

Íslendingar eru í lötuni í ferð við at gera ein film, sum eitur „Ungrúgvinn góða og húsið“, sum er eftir kendu søguni hjá tjóðarskaldi teirra, Laxnes.

Tað er Guðny Halldórsdóttir, dóttir skaldsins, sum leikstjórnar filmin og hon hefur eisini skrivað handritið.

Hendingarnar í filminum fara fram í litlari útróðrarbygd í Íslandi um aldamótið.

Ein partur av filminum verður tikin upp á litlu, oynni Flatey, sum er mitt í Breiðafjørði í Íslandi

Søgan er um tvær systur, báðar prestadótturir í Eyvík, sum bygdin í filminum eitur. Men pápi teirra er ikki bara prestur. Hann er eisini størsti keypmaður í Eyvík, og søgan er um, hvussu hann kann tæna tveimum harrum.

Í filminum hövdu íslendingar brúk fyrri einum gomlum skipi, sum skuldi vera tað skipið, sum kom úr Keyptmannahavn og fór aftur til danska hövuðsstaðin.

Men íslendingar eiga onki slíkt skip.

Men so var tað, at fleiri íslendingar vistu, at færoyingar áttu eina slupp, sum nevndist Johanna og sum hevði verið brúkt í íslendskum filmi fyrr. Hon hevði eisini verið í Akureyri í

Vágssluppinn Johanna bleiv filmsstjørna í nýggja, stóra, íslenska filminum „Ungrúgvinn góða og húsið“, sum er eftir søgu hjá Laxnes. Og øll manningin var samtundis statistar í filminum. Filmurin fer fram í íslenskari útróðrarbygd um aldamótini. Myndin er av forsíðuni á sunnudags-ískoytinum í Morgunblaðnum.

Johanna er nú blivin filmsstjørna í Íslandi

summar og siglt við ferðafólki

Tey, sum standa fyrri filminum, vendu sær síðani til vágbingar og væl bar til at fáa avtalu í lag um at leiga Johonnu til upptøkurnar.

– Men skuldi hon sleppa at hava upprunliga navnið og nummarið í filminum, varð kravið, at tað var eldri enn frá 1900.

– At vit so máttu lata tað um okkum ganga, at teir settu navnabretti afturi í reyv við „København“ sum heimstaði hjá Johonnu, og vundu Dannebrog upp í

mastrina, gjørdust ikki við, siga teir skemtandi.

Ferðin vestur um hav var drúgv, tí byrðurin var vánaligur.

Teir fóru úr Vági 6. oktober og fóru frammi í Flatey tann 14. oktober.

Sjálvar upptøkurnar við Johonnu fóru í døgnum 14.-17. oktober.

Átta mans fóru við Johonnu henda túrin:

Bjarni Brattaberg var skipari, Óli Petersen og Arni Dahl fóru bestimenn, Óli Samuelsen og Allan Bjarnarson fóru í maskin-

uni, Niels við Gjógvará var kokkur, Johan úr Toftum og Jákup Dahl fóru dekkarar.

Sosíalurin setti seks av teimum stevnu í hugnaligu Johannuhølunum í Gamla Skúla í Vági, har teir greiddu okkum frá ferðini. Teir báðir, sum ikki fóru við, fóru Allan Bjarnarson og Jákup Dahl.

Langir dagar

Teir siga, at hóast upptøkurnar við Johonnu ikki vardi meiri enn trýggjar dagar, var talan um strævnar dagar, tí tað bleiv arbeitt og tikið upp

frá morgni til myrkurs, mangan upp í saman, í um-aftur og umaftur.

Johanna sigldi út og inn úr Havnini og vágbingarnir, sum fóru við fingi „kans“ sum statistar, báði tá ið teir sigldu skipið, men eisini á landi, tá ið brúk var fyrri fólki at fylla myndirnar.

Men teir leggja afturat, at tað gjørdi ferðina óneyðuga strævna, at teir vistu ov lítið um uppgávuna og umstøðurnar, áðrenn teir fóru og at íslendingar vistu ov lítið um skipið.

– M.a. hövdu íslendingar ikki fortalt okkum, hvussu trøngt og streymhart tað var, har vit skuldu liggja.

– Og teir hildu, at Johanna var væl minni enn hon var. So tað var eitt baks at finna endar og at binda hana. Endar máttu teir fáa heilt av Stykkishólmi.

Flatey endavend

Litla, avbyrgda oyggin, Flatey var mestum endavend í sambandi við filmsupptøkurnar.

– Flatey er gamalt búpláss. Og tað hefur eina langa skipasögu. Teir fóru teir fyrstu í Íslandi, sum hövdu dekkssør. Teir hövdu skip heilt afturi í 1830 og hjá teimum vardi skipaðin heilt fram til eftir fyrra veraldarbardaga.

Havn hövdu teir ikki, so vetrarlegu hövdu teir í eini vik í litlu grannaoyggi Hafnarey, ið mest líkast einum hestaskóg. Ímillum báðar oyggjarnar er eitt smalt sund. Annars hövdu teir so jaktir at føra farm til lands og umborð.

– Fyrr var Flatey ein fiskivinnumiðdepil í Íslandi.

Har var mest nymótans flakavirkið bygt í Íslandi seinast í fyrriárinum.

Tá ið Flatey var í vælmaktini, fóru um 200 fólk í arbeiði í oynni.

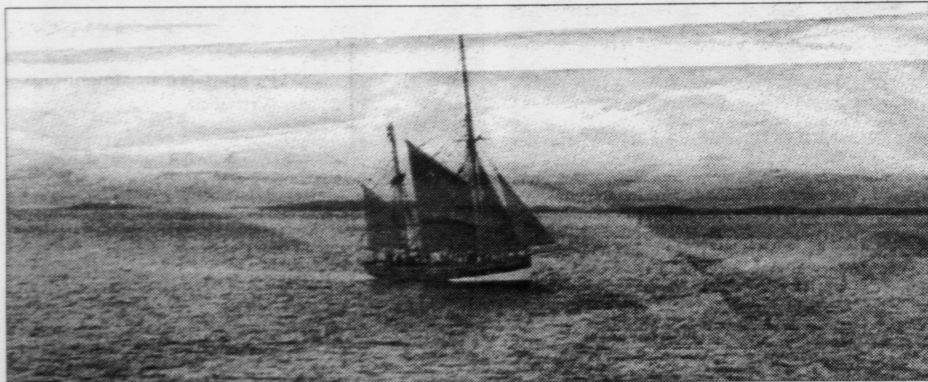
– Men síðani hefur afturgongdin verið heilt ógilig. – Nú eru bara tveir bóndur eftir. Annar av teimum røyr út eisini. Og tað er einasti útróðrarbátur, sum er eftir í Flatey.

– Men hann hevði onki fiskiloyvi, so hann er noyddur at keypa kvotu frá einum manni í Reykjavík fyri fyra krónur kilo.

– Hetta var ein skipan, sum vanligi íslendingurin yvirhvur helt lítið um.

– Teir hildu ikki, at umsetiligi fiskirættindini hövdu gagnað tí minna mannum og teir vónaðu ikki, at færoyingar fóru so ørir at fara so langt.

Men annars er Flatey lítið broytt og tað mesta bygdarlagið stendur enn, sum tað stóð í gomlum døgum.

Johanna sigldi út og inn av Flatey hesar dagarnar, filmsupptøkurnar vardu. Íslendingar fóru ógvuliga harnir um, at ongin gomul slupp var varðveitt í Íslandi í siglingarførum standi. Mynd: Morgunblaðið